

ÖSSZEFOGLALÓ RIPOORT – 2022

MEGATREND

INDEX 2.

Egyensúly
Intézet

Magyarország jövő időben ▶▶

Egyensúly Intézet

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló	4
Bevezető	8
1. Okos ország	9
2. Digitalizáció	12
3. Tiszta ország	14
4. Egészségügy	16
5. Társadalmi kohézió	18
A 2022-es Megatrend Index magyar eredményeinek összefoglalása	20

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

01

Az Egyensúly Intézet Megatrend Indexe az európai országok hosszú távú sikerét meghatározó trendeket követi nyomon. Célja, hogy bemutassa, hogyan állnak az egyes európai uniós országok – köztük Magyarország – a 21. századot meghatározó globális változásokra való felkészülésben. A Megatrend Index 2022-ben jelenik meg második alkalommal.

02

Az indexben öt globális trend mutatóit vizsgáljuk. Ezek a trendek az oktatás, a digitalizáció, a környezetvédelem, az egészségügy és a társadalmi kohézió.

03

Az egyes trendekben elért aktuális mutatóink elősorban nem egy-egy év intézkedéseinek eredményei és nem csupán az aktuális kormány működésének sikerét vagy kudarcát mutatják. A trendeken évek alatt tudunk változtatni, de ha időben elkezdjük, 2030-ra Magyarország még sikeresebb, boldogabb, versenyképesebb országgá válhat.

Megatrend Index

OKTATÁS

DIGITALIZÁCIÓ

KÖRNYEZET-
VÉDELEM

EGÉSZSÉGÜGY

TÁRSADALMI
KOHÉZIÓ

04

Magyarország a Megatrend Index eredményei alapján az európai uniós középmezőny alján, a hátsó harmad tetején helyezkedik el. Legjobban a tisztaország-alindex tekintetében állunk: itt a 27 uniós tagállam sorában a 17. helyen vagyunk. Ezt követi az okosország-alindexen elért 19. és a társadalmi kohéziós alindexen elért 20., majd a digitalizációs alindexen elért 21. helyünk. Hazánk az öt megatrend közül az egészségügyi alindexen áll a legrosszabb helyen: a 24. helyezést értük el a 27 vizsgált ország mezőnyében.

05

Okosország-alindexünk eredményei alátámasztják azt a vélekedést, hogy Európa-szerte a skandináv országok biztosítják a legmagasabb szintű közoktatást. Az adatok alapján megállapítható, hogy az oktatási rendszerek eredményessége nem csupán a rendszerre fordított állami kiadásokon és a jó tanár-diák arányszámon múlik, hanem a befektetett források hatékony felhasználásán.

06

Az emberek digitális műveltségét mérő alindex adatai megerősítik, hogy a nemzetgazdaságok eredményessége nem csupán a technológiai fejlettségen és a háztartások internet-hozzáférésén múlik, hanem a technológia értő használatán és a folyamatos fejlődésen. E téren a skandináv országok ugyancsak hatalmas előnnyel indultak a többi európai országhoz képest, és a mai napig megőrizték vezető pozíciójukat.

07

A környezetvédelem tekintetében a jóléti államok előnye már távolról sem ennyire látványos. A fogyasztói társadalom velejárója a magasabb kibocsátás és a több hulladék. Tisztaország-alindexünk az állampolgárok aktív és passzív tudatosságát is mérte. Minél érettebb fogyasztói társadalmat vizsgálunk, annál alacsonyabb az aktív környezetvédelmi dimenzióban elért pontszám, és annál magasabb a passzív, vagyis az újrahasznosításra fordított energia és tudatosság.

08

Az egészségügy területén olyan indikátorokat emeltünk az alindexbe, amelyek a fejlett európai országok közötti különbségeket, a jóléti államok mércéje szerint fontos eltéréseket ragadják meg. Európa-szerte növekszik a születéskor várható, egészségben eltöltött életévek száma, ugyanakkor országonként eltérő az emberek egészségtudatosságának mértéke, az intézményi ellátáson túlmutató, preventív egészségmagatartás.

09

A társadalmi kohéziós alindexszel az volt a célunk, hogy bemutassuk, mennyire erős a társadalom megtartóereje. Ennek az alindexnek az értelmezése igényli a legtöbb körültekintést: e területen minden adat csak más adatsorokkal együtt értelmezve rajzol ki pontos képet. A társadalmi kohézió esetében a korábban megszokott eredményektől eltérő pontszámok rajzolódtak ki: az első három helyezést Szlovénia, Málta és Szlovákia foglalta el.

10

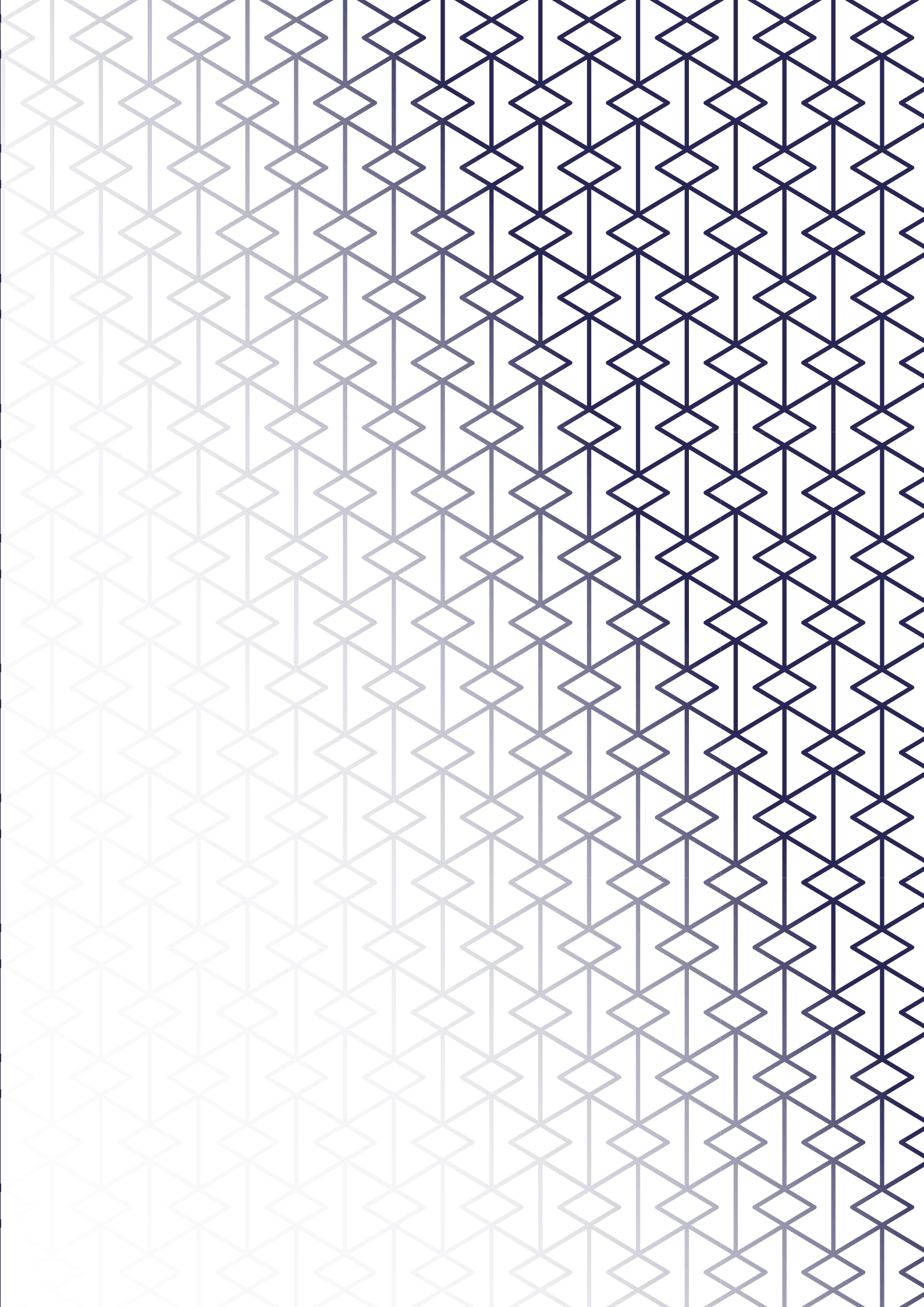
2022-es kiadványunkban csokorba szedtük azokat az indikátorokat, amelyek vonatkozásában hazánk kifejezetten jól vagy rosszul teljesített. A többi országhoz képest az egész Európai Unióban nálunk a legkevesebb a százezer főre vetített rablások száma, ugyanakkor a legrosszabbul állunk a megelőzhető betegségben elhunytak száma terén.

A 2022-es Megatrend Index adatainak átfogó elemzése elérhető az Egyensúly Intézet honlapján:

www.egyensulyintezet.hu

Az alindexek alá bevont indikátorok, valamint a módszertani részletek a QR-kód beolvasásával érhetőek el.

BEVEZETŐ

Az Egyensúly Intézet célkitűzése, hogy Magyarország 2030-ra sikeresebb és élhetőbb országgá váljon. Jövőképünk és szakpolitikai javaslataink egyaránt szem előtt tartják, hogy Magyarország a következő évtizedben nemcsak a nyugat-európai országoktól, hanem régiós versenytársaitól is lemaradhat, ha nem képes reagálni a közeljövőt alakító legfontosabb trendekre és változásokra. Épp ezért Magyarország és a többi európai uniós ország gazdasági, technológiai, környezeti és társadalmi változásainak értékelése céljából 2020-ban megalkottuk az **Egyensúly Intézet Megatrend Indexét**. Az Index az *oktatás, a digitalizáció, a környezetvédelem, az egészségügy*, valamint a *társadalmi kohézió* területeit vizsgálja, objektív, összehasonlítható számadatok alapján.

A kiválasztott öt dimenzióban megfigyelhető az egyes országok fejlesztéseinek, szakpolitikai döntéseinek sikeressége. **A vizsgált területeket egyúttal kitörési pontoknak is tekintjük:** az e területek fejlesztési irányairól, jövőjéről szóló viták beemelése a közbeszédbe lehetővé tenné, hogy a magyarországi közpolitikai diskurzus tényorientálttá, korszerűbbé és elmélyültebbé válhasson. Az évente kiadott **Megatrend Index követhetővé és értékelhetővé teszi a legfontosabb területeken meghozott szakpolitikai döntéseket**. Ezek elemzése és a tanulságok leszűrése elősegítheti, hogy 2030-ra Magyarország sikeresebb, egészségesebb és versenyképesebb országgá váljék. **A Megatrend Index 2022-ben második alkalommal jelenik meg, így lehetővé válik nem csak a hosszabb trendek elemzése, hanem annak vizsgálata is, hogy hazánk és a többi európai uniós ország hogyan teljesített az előző évhez képest.**

A Megatrend Index százfokú skálán vizsgálja az egyes országokat, amelyen a 0 a legalacsonyabb, a 100 pedig a legmagasabb értéket jelöli. Az indikátorok eredményei alapján – a megfelelő statisztikai számítások elvégzését követően – minden évben minden ország kap egy pontszámot: a magasabb pontszám a jobb teljesítményt jelöli. A Megatrend Index skálája alapján így összevethetővé válik az országok teljesítménye és a változások iránya.

A Megatrend Index követhetővé és értékelhetővé teszi a legfontosabb területeken meghozott szakpolitikai döntéseket.

1. OKOS ORSZÁG

Az Egyensúly Intézet alapkutatásai során arra az eredményre jutott, hogy Magyarország egyik legfontosabb kitörési pontja az emberi erőforrásokba való befektetés. **A legsikeresebb országok abban jobbak nálunk, hogy hamarabb felismerték az emberi erőforrások fontosságát, illetve hogy meghozták az ezek fejlesztéséhez szükséges hosszú távú döntéseket.** A politikai és gazdasági döntéshozóknak kitüntetett szerepet kell szánniuk az emberi erőforrások gondozásának – és azon belül is mindenekelőtt az oktatási rendszer fejlesztésének. Az Egyensúly Intézet Megatrend Indexének egyik fő pillére az oktatás minőségének monitorozása. A 2020-ban megjelent *Magyarország 2030 – Jövőkép a magyaroknak* című könyvünk nyomán okosország-alindexnek neveztük el az oktatást vizsgáló komponenst, amely az ezen a területen megragadható változásokat 11 indikátor bevonásával vizsgálja.

A 11 indikátoron elvégzett faktorelemzés alapján kirajzolódnak a „bemeneti” (azaz az oktatásra szánt erőforrásokat tartalmazó), illetve „kimeneti” (azaz az oktatás eredményességét mutató) változók. A két adatsóport együtt mutatja meg a „nagy képet”: **hogyan az adott országban milyen eredményeket értek el a befektetett erőforrásokkal.** Vizsgálatunk során egyértelművé vált, hogy az oktatás területén a kimeneti eredmények a hangsúlyosabbak: vagyis önmagában **nem az számít, hogy egy ország mennyi pénzt költ az oktatásra, hanem hogy a ráfordításokat hogyan hasznosítja.** A bemeneti adatokat ezért 1/3-os, a kimeneti adatokat pedig 2/3-os súllyal számítottuk.

1.1. AZ OKOSORSZÁG-ALINDEX EREDMÉNYEI

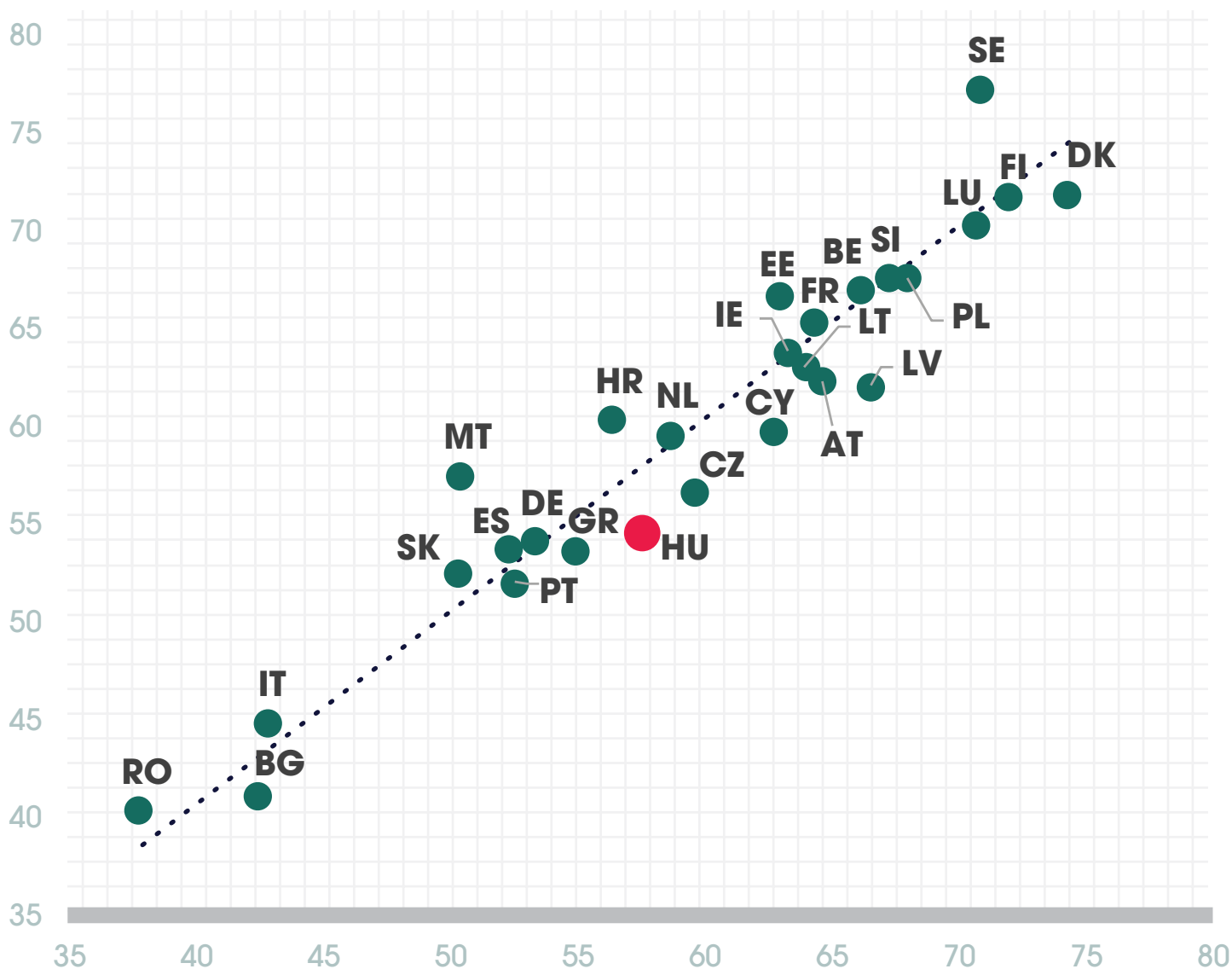
Vizsgálatunk alapján kijelenthető, hogy az okos ország dimenzióban egyértelműen a skandináv országok teljesítenek a legjobban az Európai Unióban. **Ekképpen az első három helyért Svédország, Dánia és Finnország versengett 2014 és 2019 között.**

Az oktatás eredményességének tekintetében az elmúlt években **Észtország** (13. → 8.), **Horvátország** (18. → 14.) és **Málta** (23. → 17.) produkált kiemelkedő javulást, miközben **Litvánia** (7. → 13.) esett vissza a leglátványosabban.

Az okosország-alindex **bemeneti oldalát** (az állami, kormányzati ráfordításokat, az életkori adatokat, valamint a tanuló és pedagógusok arányát) vizsgálva jól látható, hogy **Málta, Belgium, Luxemburg és Horvátország** dominálja a mezőnyt. **Az élbolyról általánosan elmondható, hogy a helyüket stabilan tartják, bár néhány dimenzióban ezeknél az országoknál is észlelhető visszaesés.**

Az első két helyezést viszont Svédország és Finnország foglalta el a **kimeneti oldalon**; **Észtország** pedig még Dániát is megelőzve a harmadik helyre került 2019-ben. Hollandia stabilan tartja a hatodik helyét, amelyet Litvánia (8. → 7.) és Szlovénia (9. → 8.) ostromolhat a következő években. **A rangsor élvonalában lévő országok folyamatosan jól teljesítenek a PISA-felméréseken, növekszik a felsőoktatásban részt vevők aránya, és alacsony szinten van a 18–24 éves lakosságból legalább középfokú végzettséget nem szerzett és már nem tanuló fiatalok aránya.**

1. ábra: Az okosország-alindex alakulása 2014 (vízszintes tengely) és 2019 (függőleges tengely) között

Az ábrán jól kirajzolódik, hogy a vizsgált időszakban mely országok tudtak látványos, kedvező irányba mutató változtatásokat végrehajtani, illetve hogy a korábbi oktatási reformok mely országokban „érték be” 2019-re. Az utóbbira

példa Svédország, amely magasan a trendvonal felett található, csakúgy, mint Málta. Írország pontosan a trendvonalon helyezkedik el, ami azt jelzi, hogy itt 2019-ig fokozatos és kiszámítható fejlődési utat figyelhetünk meg.

I 1.2. MAGYARORSZÁG EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE AZ OKOSORSZÁG-ALINDEXEN

Az Egyensúly Intézet Megatrend Indexe alapján a magyar oktatási rendszer jelenleg a 19. helyen áll, így hazánk Máltával, Csehországgal és Görögországgal versenyez.

Magyarország az oktatásügy bemeneti adatai alapján a középmezőnyben helyezkedik el, ugyanakkor három helyezést rontott a vonatkozó időszakban (11. → 14.). A kormányzati kiadások aránya fokozatosan csökkent (az utolsó egy évben kifejezetten nagy mértékben), az egy tanárra jutó diákok száma és a pedagógusok életkora pedig növekszik. Ugyanakkor ha a visegrádi országokat nézzük, Magyarország Csehországot (22.) és Szlovákiát (24.) is magabiztosan előzi a bemeneti adatok alapján. Más szomszédos országok vonatkozásában viszont alaposan le vagyunk maradva: Horvátország 14. helyet javítva a 4. helyre ugrott, Szlovénia pedig megtartotta 8. helyét. A Megatrend Index bemeneti adatai alapján viszont olyan államokat előztünk meg, mint Finnország, Németország vagy Olaszország.

A tavaly megjelent Megatrend Index alapján Magyarország az oktatás bemeneti adatait tekintve korábban még javuló tendenciát mutatott (14. → 11.), de a GDP-arányos ráfordítások jelentős csökkentése miatt ez a trend az idej indexünkben már megfordult, és mostanra visszacsúsztuk az eredeti, 2014-ben elfoglalt helyünkre (11. → 14.).

Magyarország a kimeneti, azaz az eredményességet mérő adatok alapján az Európai Unió utolsó harmadában helyezkedik el. Az utolsó vizsgált évben (2018) a 20. helyet szerezte meg, ami azt jelenti, hogy 2013 óta egy helyezést rontott. A magyar oktatási rendszer eredményessége a kimeneti adatok alapján 27,7 indexponttal van lemaradva

a svéd rendszertől. Visegrádi összevetésben sem jobb a helyzet, hiszen a lengyelek (11.), a csehek (14.) és a szlovákok (18.) is megelőznek bennünket.

Magyarország az oktatásügy bemeneti adatai alapján a középmezőnyben helyezkedik el, ugyanakkor három helyezést rontott a vonatkozó időszakban (11. → 14.).

Európai összehasonlításban a magyar közoktatás összeségében továbbra sem kiemelkedően eredményes: az utolsó harmadban helyezkedik el. Magyarország a középmezőnyhöz sorolható bemeneti (14. hely), valamint jelentősen rosszabb kimeneti (20. hely) eredményei rámutatnak arra, hogy a két indikátorcsoport között nem feltétlenül található összefüggés.

Bár a mindenkori magyar kormány kiemelt területként tekint az oktatásra, viszonylag sok, az EU-s átlaggal (4,7%) megegyező pénzt költ a fejlesztésére, az oktatási rendszer versenyképességére ez nincs érezhető pozitív hatással.

Magyarországon az oktatási eredményessége (ahogy az 1. ábrán látszik a vonal alatt pozícionkból) a vizsgált időszakban nem tartotta a lépést az elmúlt években az uniós trenddel.

2. DIGITALIZÁCIÓ

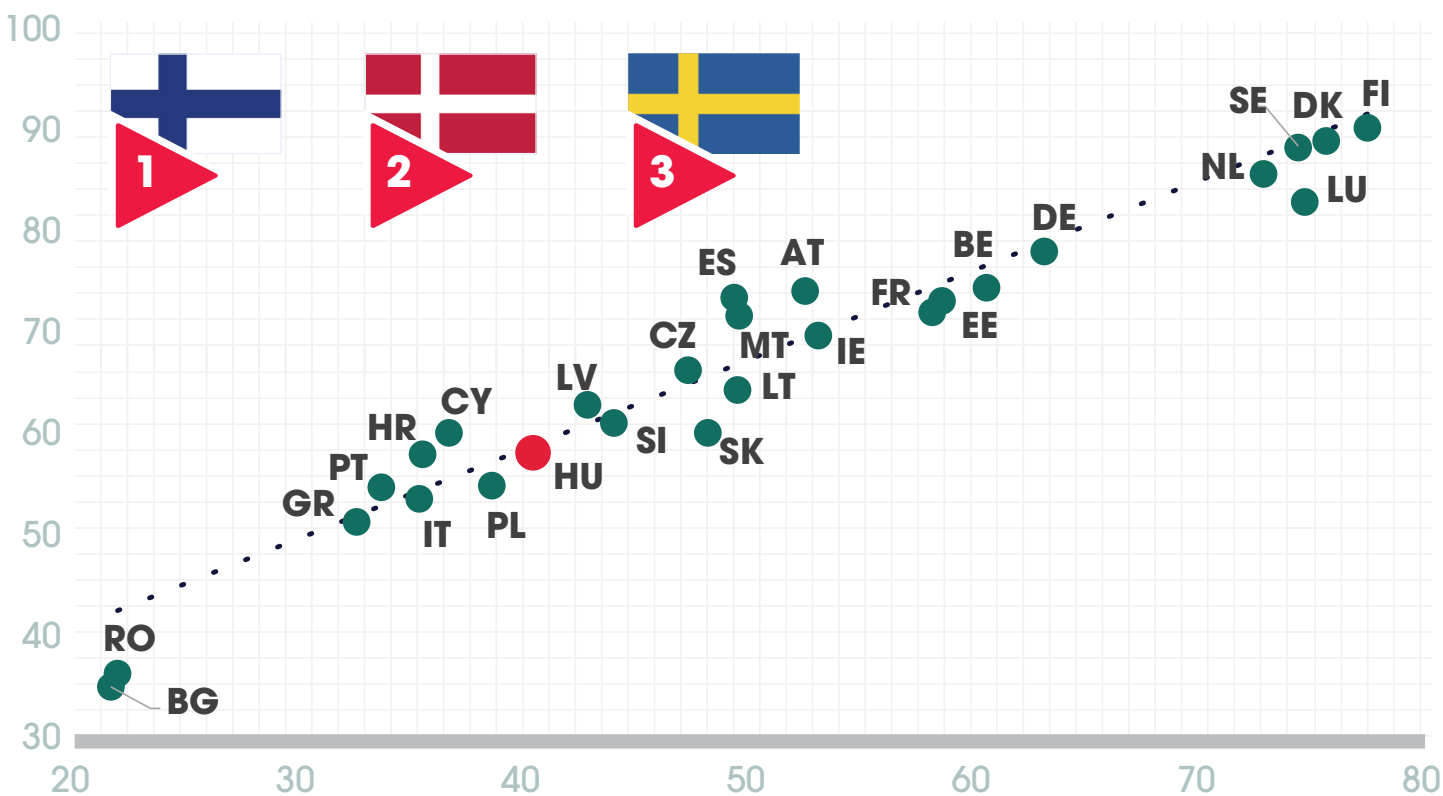
A digitalizáció a 21. század egyik legnagyobb hatású és legösszetettebb trendje. A digitális eszközök, az állandóan változó és fejlődő technológiák mára életünk szinte minden területére beszivárogtak, és egyre több új területet hódítanak meg. Amennyiben az elmúlt évtizedekben látható trendek folytatódni fognak, a negyedik ipari forradalom

még a mainál is sokkal nagyobb hatással lesz az életünkre. A Megatrend Index digitalizációval foglalkozó alindexe az összehasonlíthatóságra és a hosszú távú érvényességre törekszik. Az indexben nyolc indikátor segítségével a lakosság digitális műveltségét és internethasználatát mértük.

2.1. A DIGITALIZÁCIÓS ALINDEX EREDMÉNYEI

A vizsgált időszakban az élmezőnyben nem történt változás: a finnek megőrizték első, míg a dánok a második helyüket. Svédország eközben Luxemburgot (3. → 5.) megelőzve megszerezte a harmadik helyet. Az élmezőnyben Hollandia javított valamennyit (5. → 4.); azonban Németország és Belgium a pozíciók tekintetében nem

mutatott elmozdulást. Ha nem is ugrásszerűen, de évről évre emelkednek a pontszámok; a vizsgált időszakban átlagosan 17,2 indexpont-növekedést könyvelhettünk el. A legnagyobbat Spanyolország lépett előre: 24,7 indexpontos növekedést produkált, amivel öt pozíciót tudott faragni a korábbi helyezésén (14. → 9.)

2. ábra: A digitalizációs-alindex változása 2014 (vízszintes tengely) és 2020 (függőleges tengely) között

A 2. ábrán jól látható, hogy **az emberek digitális felkészültségének tekintetében egyik ország sem tudott igazán látványos javulást elérni**. A 2021-es Megatrend Indexhez hasonló mintázat rajzolódott ki: a 2014-ben előnyösebb helyzetből induló országok 2020-ban is az élmezőnyt alkotják (az ábra jobb felső halmaza). A nagyon rossz számokkal rendelkező nemzetek a vizsgált időszakban javítottak valamennyit a pozíciójukon, de így sem tudtak kitörni a sereghajtók közül (bal alsó halmaz).

Az emberek digitális felkészültségének tekintetében egyik ország sem tudott igazán látványos javulást elérni.

2.2. MAGYARORSZÁG EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE A DIGITALIZÁCIÓS ALINDEXEN

A Megatrend Index digitalizációs alindexén hazánk a **21. helyen** végzett a huszonhét uniós ország közül. A digitalizáció tekintetében Magyarország folyamatosan fejlődik, de továbbra sem tekinthető versenyképesnek.

Néhány kivételtől eltekintve (pl. digitális műveltség) hazánk az uniós növekedési átlag környékén, sőt gyakran afölött teljesít. Joggal merül fel a kérdés, hogy miért rontottunk mégis két pozíciót 2014 és 2020 között (19. → 21.).

Ugyanakkor, az uniós tagállamok közül olyan országokat előztünk meg, mint Olaszország vagy éppen Portugália. Ezek az államok eszközökben rosszabbul felszereltek, a lakosság alacsonyabban képzett, és kevesebb munkakörben használ számítógépet, illetve internetet. A magyarhoz hasonló eredményeket ért el Ciprus, Horvátország és Lengyelország – az utóbbit 3,4 indexponttal előztük meg. A másik két visegrádi ország azonban jobban teljesített: Szlovákia a 18., Csehország pedig a 14. helyet szerezte meg. Érdemes kiemelni, hogy a csehek két pozíciót javítottak hat év alatt (16. → 14.).

Emögött az húzódik meg, hogy Magyarország hiába fejlődik a legtöbb területen, mégis gyengébben teljesít, mint a közvetlen versenytársai. Kétségtelen, hogy a 2020-as év lezárásai nagyban hatottak a végeredményre, ám mindez nem volt elegendő ahhoz, hogy előrelépjünk.

3. TISZTA ORSZÁG

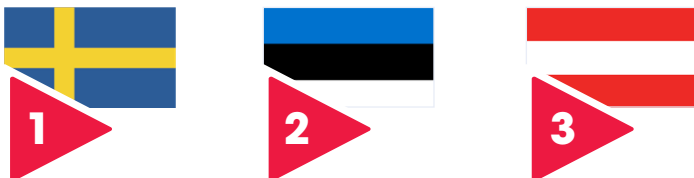
A környezetvédelem és a fenntarthatóság kérdése az elmúlt években világszerte jelentősen felértékelődött. A természeti környezet megóvását és a fenntartható megoldások terjedését számos lokális és globális civil szervezet tűzte ki célul, és egyre több gazdasági szereplő, illetve kormányzat is felsorakozik melléjük. A környezetvédelem ma már az állampolgárokat, a civil szektort és a politikai szférát is mobilizáló ügynek számít: az utóbbi évek trendjei alapján a klímaváltozás és más ökológiai-fenntarthatósági

kérdések kapcsán előbb-utóbb minden szereplőnek állást kell foglalnia.

A tisztaország-alindexünkbe bevont 10 indikátort 2 dimenzióba rendeztük: az első ötöt passzív mutatóknak nevezzük, míg a második ötöt aktívoknak. Az első csoportba sorolt indikátorok a már keletkezett szennyezés semlegesítését mérik, míg a második csoportban olyan változók szerepelnek, amelyek magát a szennyeződés, a káros anyagok kibocsátásának megelőzését ragadják meg.

3.1. A TISZTAORSZÁG-ALINDEX EREDMÉNYEI

A környezetvédelem dimenziójában Olaszország a vizsgált időszakban 11 helyet tudott javítani, miközben bekerült a legjobb öt ország közé (16. → 5.). Svédország megőrizte első helyét, míg a második-harmadik helyen helyet cserélt Észtország Ausztriával.

Amennyiben a passzív mutatókat vesszük figyelembe, azt látjuk, hogy Hollandia jár az élen (55,9 → 62,6), ám az állampolgári ökotudatosság tekintetében már Észtország diktálja az iramot (74,0 → 78,3).

A legjobb öt közé egyedülként Svédország futott be mind a passzív, mind az aktív dimenzióban, ami azt mutatja, hogy a svédek hatékonyan semlegesítik a keletkezett szennyezést, miközben egyéni szinten is aktívan tesznek a káros anyagok kibocsátása ellen.

Az aktív ökológiai magatartás területén sokkal nehezebb haladást elérni, mint a passzívban. Igazán jelentős előrelépést Olaszország (50,2 → 60,8), Ciprus (34,5 → 42) és Bulgária (46,9 → 53,6) tudott felmutatni mindegyik aktív mutató tekintetében, többek között azért, mert mindhárom országban érdemben sikerült csökkenteni a szállóporszennyezést.

A passzív dimenzióba bevont indikátorok a már megtermelt szennyezőanyagok újrahasznosítását mérik. Az élbolyba tartozó Dánia, Belgium és Hollandia szignifikáns növekedést produkált, miközben a középmezőny országai között is találni olyat, amely jóval az átlagos indexpont alatti teljesítményre volt képes (ld. Németország, Írország, Spanyolország). A legnagyobb növekedést is néhány középmezőnybeli ország könyvelhette el: Lengyelország (16,2), Ciprus (11,6) és Horvátország (11,3).

3.2. MAGYARORSZÁG EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE A TISZTAORSZÁG-ALINDEXEN

A Megatrend Index tisztaország-alindexén **Magyarország a 17. helyen** végzett. Így a 21. század főbb kihívásai tekintetében ezen a területen teljesít legjobban hazánk, itt múljuk felül leginkább önmagunkat és a gazdasági helyzetünket.

megújuló energiák használatában is a sereghajtók közé tartozunk. Az aktív környezetvédelmi dimenzióban az **organikus mezőgazdaság indikátora** mutat javuló trendet, így idővel az uniós átlag fölé kerülhetünk.

Hazánk átlagos mértékben lépett előre az aktív dimenzióban: a 2 indexpontos haladás nagyjából az általános trendnek felel meg, ami két helyezéssnyi előrelépést jelentett (12. → 10.). **A passzív környezetvédelmi dimenzióban négy pozíciót veszítettünk, így jelenleg a 21. helyen állunk. Magyarország a tisztaország-alindexen összességében a középmezőnyhöz tartozik. 17. helyezését megtartva** olyan országokkal verseng, mint Németország, Hollandia, valamint Írország.

A tisztaország-alindexen Magyarország mintaértékűnek minősíthető a zajszennyezettség alacsony szintje miatt. Kimagasló eredményt értünk el az elektronikai hulladék újrahasznosításában is.

Ugyanakkor a **kommunális, műanyag és csomagolásból származó hulladék újrahasznosításában Magyarország lemaradása nagyon jelentős, igaz, fokozatosan fejlődik.** Az egészségre ártalmas szálló por aránya a levegőben nálunk az egyik legmagasabb az Európai Unióban, és a

Magyarország a tisztaország-alindexen összességében a középmezőnyhöz tartozik.

4. EGÉSZSÉGÜGY

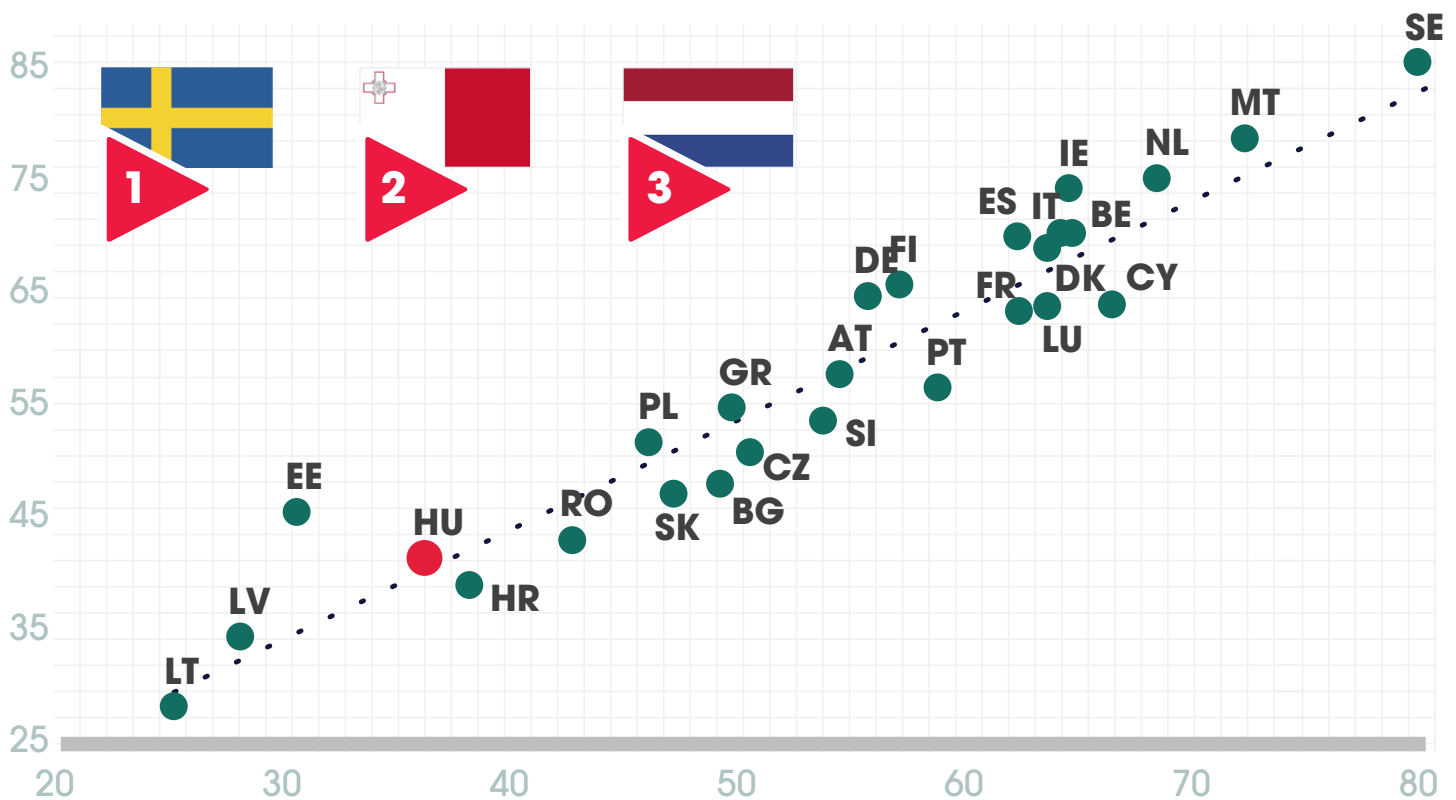
A fejlett országokban az egészségügyi rendszer a jóllét egyik alapvető fontosságú dimenziója. Az egészségben leélt évek számának, a születéskor várható élettartamnak, valamint az aktív munkával eltöltött évek számának növekedése

jól mutatja az európaiak egyre javuló életkilátásait, de az egyes országok közötti, továbbra is meglévő jelentős különbségeket is. Az egészségügy vizsgálatához összesen hat indikátort használtunk.

4.1. AZ EGÉSZSÉGÜGYI ALINDEX EREDMÉNYEI

Az egészségügyi adatok tekintetében Svédország a vizsgált időszakban végig megtartotta első helyezését. A 2. és a 3. helyen – szokatlan módon – Málta, valamint Hollandia áll. Kiemelkedő mértékben javult még Spanyolország, Finnország és Németország – egyenként négy helyet léptek előre. A vizsgált időszak két nagy vesztese Ciprus (4. → 11.), illetve Luxemburg (8. → 12.) volt. A

számadatok alapján Ciprus ténylegesen rontott az indexen (-1,8), miközben Luxemburg fejlődni tudott valamennyit (+1,1). Az utóbbi esetben a pozícióvesztés oka az volt, hogy a miniállam versenytársai (pl. Dánia vagy Spanyolország) nagyobb fejlődést tudtak felmutatni a vizsgált időszakban. A táblázat utolsó két helyén Litvánia, valamint Lettország áll – utóbbi behozhatatlannak tűnő lemaradásban van.

3. ábra: Az egészségügyi alindex alakulása 2013 (vízszintes tengely) és 2018 (függőleges tengely) között

Azok az országok, amelyek 2013-ban alacsonyabb pontszámról indultak, 2018-ra sem tudtak kitörni: vagy stagnáltak, vagy csak minimális javulást tudtak elérni. Ezek alapján arra a megállapításra juthatunk, hogy a kezdetben mért állapotból nagyon nehéz kitörni, legalábbis ilyen rövid idő alatt: **sem a rossz, sem pedig a jobb körülményeket biztosító országok nem tudnak látványos fejlesztéseket végrehajtani.**

Azok az országok, amelyek 2013-ban rossz pontszámról indultak, 2018-ra sem tudtak kitörni.

4.2. MAGYARORSZÁG ÖSSZESÍTETT EREDMÉNYE AZ EGÉSZSÉGÜGYI ALINDEXEN

Magyarországon az egészségügyi alindex alapján kiugróan rossz a helyzet: a 24. helyen állunk az EU-n belül. 2018-ban Horvátországot, Litvániát és Lettországot tudtuk csak magunk mögött hagyni. A magyar eredmények 2012 óta fokozatosan javulnak, de rossz helyezésünk ennek ellenére sem változott hat év alatt. A visegrádi országok mindegyike megelőz bennünket, tágabb régióinkból pedig csak a horvátokat hagyjuk le.

A vizsgált hat év során egy-két helyezéssel javult a 65 év felett egészségesen eltöltött életevek indikátora. A magyarok általános egészségérzete hullámzó volt, de a legjobb évünkben is elmaradtunk az átlagtól. A visegrádi országok közül Csehországban és Szlovákiában is jobb a lakosság önbevalláson alapuló egészségi állapota, de Románia és Szlovénia is magabiztosan előz bennünket.

Ezzel szemben csökkent a rendszeres, tiszta szeszben mért alkoholfogyasztás (19. → 16.), valamint a rendszeresen dohányzók aránya is (20. → 15.). Mindezek ellenére a megelőzhető betegségek miatt bekövetkezett halálozások száma alapján a helyezésünk romlott: ezen a területen mi lettünk az utolsók a tagállamok közül (25. → 27.). Ugyanakkor, a drogfogyasztás következtében elhunytak arányának tekintetében hazánk a vizsgált időszakban két helyezést lépett előre (4. → 2.).

Magyarországon számottevően nőtt az egészségben töltött várható életevek száma. A dohányzás és a szeszfogyasztás mértéke csökkent, ennek ellenére a megelőzhető okok miatt bekövetkező halálozások száma növekedett.

5. TÁRSADALMI KOHÉZIÓ

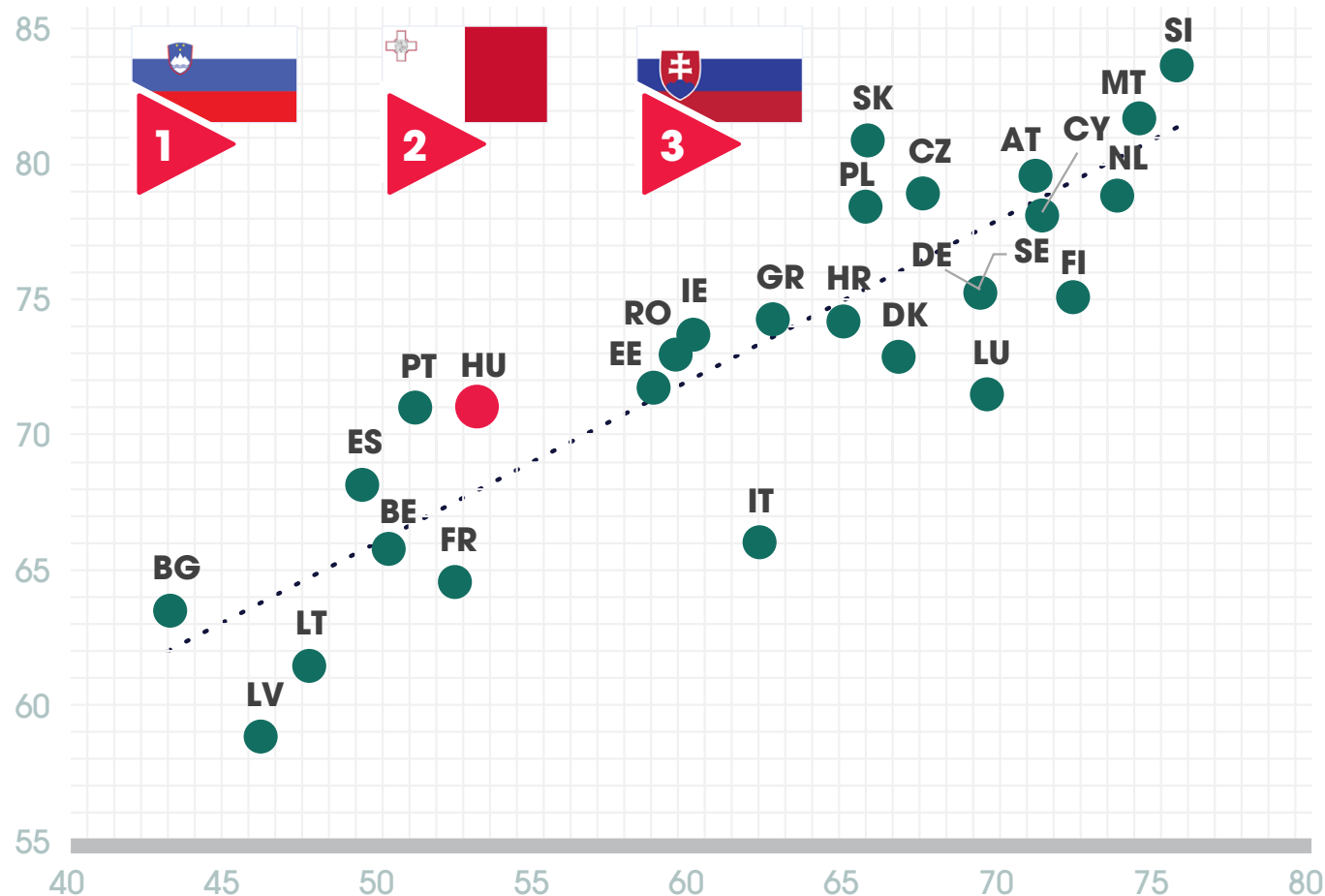
A társadalmilag és gazdaságilag sikeres országok a szabad emberek együttműködésére támaszkodnak. A sikeres államok ösztönzik az állampolgárok kooperációját. Az együttműködés a sikeres országok motorja, amely egyéni és társadalmi szinten is fontos versenylőnyt jelent. Mindezek

miatt a társadalmi kohézió továbbra is kulcsfontosságú a 21. században, melynek szerepét egy ország sikerességében sokan hajlamosak alábecsülni. A Megatrend Indexben a társadalmi kohézió az öt legfontosabb vizsgált trend egyike, melyet összesen nyolc indikátorral mértük.

I 5.1. A TÁRSADALMI KOHÉZIÓS ALINDEX EREDMÉNYEI

A társadalmi kohéziós alindex indikátorainak adatain minden EU-s tagállam javítani tudott a vizsgált időszakban. Ugyanakkor a szokottól eltérő mintázat rajzolódott ki, amennyiben az élvonalban egyetlen északi vagy skandináv ország sem található. Svédország például ebben a

dimenzióban a kilencedik helyen áll, miközben az első három helyen Szlovéniát, Máltát és Szlovákiát találjuk. Utóbbi 15,5 indexpontos javulásával kilenc helyet tudott előrelépni (12. → 3.).

4. ábra: A társadalmi kohéziós alindex alakulása 2013 (vízszintes tengely) és 2018 (függőleges tengely) között

A 4. ábrán jól látható, hogy az országok nem a trendvonal mentén tömörülnek. Annak ellenére, hogy mind a 27 ország előrelépett a kohéziós alindexen, rendkívül magas a szórás.

Egyes országokban olyan erős ütemben nőtt a társadalmi kohézió szintje (pl. Bulgária, Spanyolország), hogy könnyű volt elmaradni az európai trend iramától.

I 5.2. MAGYARORSZÁG EREDMÉNYEINEK ÖSSZEGZÉSE A TÁRSADALMI KOHÉZIÓS ALINDEXEN

Magyarország hat év alatt egy helyezést sem tudott javítani a kohéziós alindexen, így a 20. helyen maradt. Szlovénia megtartotta első helyét, míg Szlovákia óriási fejlődést könyvelhetett el, ami kilenc pozícionyi előrelépést hozott a vizsgált időszakban. Látványos javulás figyelhető meg Csehországban (10. → 5.) és Lengyelországban is (13. → 7.). Tehát a többi visegrádi ország komoly fejlődésre volt képes, miközben Magyarország nem tudott javítani a pozícióján.

Az öngyilkosságok száma, illetve a nem dolgozó és nem tanuló fiatalok aránya is meglehetősen magas, de mindkét indikátorban csökkenés figyelhető meg. A 20 év alatti nők gyermekvállalási kedve növekedett, emellett az országon belüli jövedelmi különbségek nem kiugróak, és a válások

száma is alacsony, miközben csökken azoknak a tizenöt év alatti gyermekeknek a száma, akik olyan háztartásban élnek, ahol nincs aktív kereső. Az összes indikátor közül egyedül a társadalmi kohézió belül találunk olyat, amelyikben a legjobbak vagyunk az Európai Unióban: a százezer főre vetített rablások száma Európa-szerte Magyarországon a legalacsonyabb.

Az öngyilkosságok száma, illetve a nem dolgozó és nem tanuló fiatalok aránya is meglehetősen magas, de mindkét indikátorban csökkenés figyelhető meg.

A MEGATREND INDEX MAGYAR EREDMÉNYEINEK ÖSSZEFOGLALÁSA

Magyarország a Megatrend Index eredményei alapján az európai uniós középmezőny alján, az utolsó harmad tetején helyezkedik el. Legjobban a tisztaország-alindexen állunk: itt a 27 uniós tagállam közül a 17. helyen vagyunk. Ezt követi az okosország-, illetve a társadalmi kohéziós

alindexen elért helyezésünk (19., illetve 20. hely), majd a digitalizáció (21. hely). Magyarország az összes vizsgált megatrend közül az egészségügyi alindexen áll a legrosszabb helyen: 27 ország közül a 24. helyezést értük el.

Alindex	Magyarország pozícióváltása a 2021-es Megatrend Indexen ¹	Magyarország pozícióváltása a 2022-es Megatrend Indexen
 Tisztaország-alindex	20. → 18.	17. → 17.
 Okosország-alindex	17. → 18.	17. → 19.
 Társadalmi kohéziós alindex	20. → 18.	20. → 20.
 Digitalizációs alindex	19. → 19.	19. → 21.
 Egészségügyi alindex	24. → 23.	24. → 24.

1. táblázat: Magyarország pozícióváltozásai a 2021-es és 2022-es Megatrend Index egyes területein a vizsgált intervallumokban

¹ A 2021-es Megatrend Indexben még szerepelt az Egyesült Királyság, de ebben az oszlopban már a britek nélküli helyezések láthatók.

Az 1. táblázat összehasonlítja a 2021-es és 2022-es Megatrend Index eredményeit, illetve összefoglalja a helyezésekben bekövetkezett változásokat a vizsgált időszakon belül. A 2021-es Megatrend Index alapján három komponens (tisza ország, társadalmi kohézió, egészségügy) kapcsán is javítottunk a pozíciónkon. A digitalizációs alindexen elért helyezésünk változatlan maradt, míg az okosország-alindexen romlott a relatív helyzetünk. **A vizsgált időszakban Magyarország összességében stagnált (tisza ország, társadalmi kohézió, egészségügy), vagy egyenesen rontott a pozícióján (okos ország, digitalizáció).**

A 2. táblázatban gyűjtöttük össze azokat az indikátorokat, amelyek tekintetében Magyarország kifejezetten jó vagy rossz eredményeket ért el. Az Európai Unión belül nálunk a legalacsonyabb a százezer főre vetített rablások száma, míg a kábítószerrel kapcsolatos halálesetek számát és a zajterhelésnek kitett lakosság arányát tekintve is a második legjobb helyen állunk. Mindezek mellett az elektronikai

hulladékújrahasznosításának aránya uniós összevetésben kifejezetten kiemelkedőnek mondható, amivel a 6. helyezést szereztük meg.

A vizsgált időszakban Magyarország összességében stagnált, vagy egyenesen rontott a pozícióján.

A megelőzhető betegségek számában (27. helyezés) vagy a csomagolási hulladékok újrahasznosításának arányában (26. helyezés) kiugróan rossz a helyzetünk. Mindezek mellett aggodalomra ad okot az éves öngyilkosságok magas száma (25. helyezés), valamint a háztartási műanyag hulladékból újrahasznosított mennyiség alacsony aránya (24. helyezés).

2. táblázat: Magyarország négy legjobb és legrosszabb indikátora

RÓLUNK

Az Egyensúly Intézet jövőorientált szellemi műhely, amely hazánk számára készít jövőképeket, szakmai javaslatokat. Kidolgozni az ország politikai, gazdasági és kulturális jövőképét, szilárd szellemi alapot teremteni a magyarok felemelkedéséhez – a gyorsan változó 21. században az Egyensúly Intézet ezt tekinti egy agytröszt legfontosabb feladatának.

Olyan témákról gondolkodunk, amelyekről kevesebb szó esik a nyilvánosságban, mint kellene. Ilyen téma a robotizáció és az átalakuló munkaerőpiac, levegőnk és folyóvizeink tisztasága, a nemzeti öntudat és a közösségek szerepe egy ország életében, az oktatás jövője, az ország gazdasági kitörési pontjai vagy a megváltozó világrend.

Az Egyensúly Intézet állandó kutatói csapata és tanácsadói testülete közgazdászokból, szociológusokból, politikai elemzőkből, klímaszakértőkből, külpolitikai szakértőkből áll. Sokszínű és magasan képzett, professzionális csapatunk széles körű tapasztalatokkal rendelkezik az akadémiai kutatás és az alkalmazott tudomány területéről egyaránt.

Magyarország jövő időben ▶▶

Egyensúly Intézet

**Egyensúly
Intézet**

Cím: **1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 73.**

Telefon: **+36 1 249 5238**

Honlap: **www.eib.hu**

E-mail: **info@eib.hu**

Facebook: **facebook.com/egyensulyintezet**

Twitter: **twitter.com/EIntezet**

Linkedin: **linkedin.com/company/equilibrium-institute1**